

Norges vassdrags- og energidirektorat
PB 5091 Majorstua
0301 Oslo

Sætervik, Osen 31. januar 2008

HØRINGSUTTALELSE IFM. ALLE PLANLAGTE VINDPARKER PÅ FOSEN INKL NY KRAFTLINJE

Fjelløgfiske.no drives med basis naturopplevelser i norsk villmark. Nettstedet består av 4 ildsjeler som vier mye av sitt liv til naturen. 3 av oss har hele livet hatt Fosens villmarksområder som hovedområde for friluftsliv og vårt foretaket er registrert her. Vi kjenner Fosen svært godt gjennom tusentalls fotturer, fiske, jakt og båtturer på kryss og tvers av hele Fosen – helst lengst mulig unna vei og folk. Mange av nettstedets over 100.000 ulike besøkende sist år, er som oss. Uorganiserte villmenn uten en organisasjon å støtte seg til. Vi er mange som ikke fanges opp av vanlig saksgang i slike prosesser.

Innledning:

Det har bodd folk på Fosen i 11.000 år. Våre forfedre fra før 1900 har satt få spor etter seg. I Norge og Fosen har nedbyggingen av villmark vært dramatisk de siste 100 år. INON kartleggingen fra Direktoratet for Naturforvaltning viser at vi nå står igjen med kun 10% villmark i Norge. Riksrevisjonen undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge (Dokument nr. 3:11 (2006-2007) Overlevert Stortinget 3. juli 2007) viser tydelig at lite gjøres for å hindre en ytterligere nedbygging av villmark slik storting og regjering har forpliktet seg til. Når stor industri i form av vindkraft nå står på trappene. Hvorfor forbruke de få områder i Norge som enda fremstår som urørte?

Alternativene med miljøkonsekvens:

Energikilde/sparing	Miljøkonsekvens
Opprustingsprosjekter vannkraft	Ingen
Utvidelsesprosjekter vannkraft	Skånsomme inngrep (noe i INON områder)
ENØK (14 TWh ifølge byggenæringen)	Ingen
Jordvarme	Ubetydelige
Vind Offshore	Små på land – store på havet
Vind på land	Enorme visuelt/støy/INON/Veier/kraftlinje
Salt/Bølge/Tidevann	Lokale inngrep

Hvorfor mer Energi: Kraftkrise, økonomi, natur eller klima?

Flere eksperter har i media pekt på at en pris som gjør vindkraftutbygging lønnsom uten subsidier vil føre til at mye kraftkrevende industri går ut av landet. Allerede iverksatte tiltak fra tabellen over har og etterhvert gitt en viss enighet om at kraftkrisen i Midt-Norge ikke er problemet. Heller ikke kraftunderskudd i Norge. Hele poenget er klodens problem med CO2. Verden trenger ren energi. Dette er vi enige i.

Den ekstremt kostbare kraftlinjen fra Namsos – Roan og videre til Møre og sørover + subsidiering av vindkraft viser at økonomi ikke er det viktige. Vindkraft på Fosen vil ikke redde klimaet. Det vil være et bittelite steg. De andre metodene i tabellen over er både til dels mer lønnsomme og gir ekstremt mindre naturinngrep. Effekten i form av energiproduksjon er også mye høyere. Derfor sier vi nei til all videre utbygging av vindkraft på land på Fosen.

Men dersom økonomi ikke er det viktigste. Vil ikke det åpne for mer kortreist kraft? Ytterligere fortetting i områder med inngrep (bynære strøk/fjelltopper nær vannkraftanlegg mm) selv om vinden her ikke gir like mye kraft og økonomi så hjelper det vel noe på CO2-regnskapet? Og hva med mindre vindmøller. Eller mindre synlige vindmøller. Det også hjelper selv om økonomien ikke er like god. Er 130 meter høye tårn på fjelltoppene i urørte områder vårt eneste vindkraftalternativ på land?

Norges og Fosens naturgrunnlag.

- Fosen og den Norske kysten har kanskje Europas beste vindkraftressurser og de er enda større til havs.
- Fosen og den Norske kysten er også Europas sørligste store kystvillmark.
- Over og forbi Fosen går trekkfuglenes E6 med trafikk i begge retninger.
- Når Fosen og enhver bygd eller kommune på Fosen markedsfører seg selv er natur det viktigste stikkordet.

Angående KonsekvensUtredning ift. Natur/friluftsliv:

For alle meldte prosjekter inkludert de med høringsfrist tidligere og vedtatte prosjekter finner vi K.U'en høyst mangelfull. Kartleggingen er mangelfull i forhold til alle villlevende arter. Undersøkelser og fakta er av generell karakter og basert på stikkprøver, eller naturbaser som ikke er godt nok dokumentert. Sesongvariasjoner er ikke hensyntatt, mange arter er ikke hensyntatt og konsekvensen både av de enkelte prosjekter og sumvirkingen er ekstremt usikker og flere steder utelatt. Hva er effekten for Lom, Heilo, Rype eller Hubro. Hvor finnes disse på Fosen? Hva med andre arter. Hvordan vil disse påvirkes av vindparkene? Eller kraftlinjene? Hvorfor er ikke vi spurt? Alt er basert på generell omtaler og kartlegging. For å være nogenlunde trygg på slike forhold kreves en ekstremt opptrapping av innsatsen både mht tid og kostnader både når det gjelder kartlegging og eventuelle konsekvenser av både de enkeltstående og sum av de foreslåtte inngrep. Arbeidet her er langt fra tilstrekkelig.

Det er bred faglig enighet om at bortsett fra klimaproblemet er den største risiko for biologisk mangfold en ytterligere oppsplitting av leveområdene til de villlevende arter. Her er vi nær en kritisk grense på Fosen og en rekke studier med GPS sendere på villlevende dyr i Norge viser nå hvordan menneskelige inngrep virker som barrierer for artenes utbredelse og aktivitet.

Ensidig fokus på INON:

INON er brukt som mål på urørt natur i behandlingen. Med erfaring fra alle fjellstrøk, kyststrøk og fylker i Norge vil vi påstå at det er stor forskjell på villheten i INON-områdene. Lanskapsmessig er det mer enn INON områder som vil gå tapt på Fosen..

Våre historiske forpliktelser:

Bærekraftig utvikling er gjennom en rekke internasjonale prosesser i regi av FN satt som mål for verdenssamfunnet. Målet om bærekraftig utvikling har også gamle røtter gjennom Grunnlovens paragraf 110b: ”Enhver har Ret til et Milieu som sikrer Sundhed og til en Natur hvis Produktionsævne og Mangfold bevares. Naturens Ressourcer skulle disponeres ud fra en langsiktig og alsidig Betragtning, der ivaretager denne Ret ogsaa for Efterslægten”.

Vil det å gi tillatelse til de meldte prosjekter være ut ifra en allsidig betraktning? Eller ivaretagelse av etterselektens rettigheter? De tidligere generasjoner har allerede tatt fra oss 90% av villmarka i Norge, og sikkert ikke en mindre andel for Fosen. Skal dere ta resten gjennom konsesjon til vindkraftutbygging i de siste rester av kommunenes villmarker?

Respekt for lov og rett:

Frostatingsloven har sine røtter fra vikingtiden. Fra der kommer uttrykket: ”med lov skal landet byggjast, og ikkje med ulov øydast”. Underforstått – vi må ha lover som er fornuftige og som folk respekterer. Et eksempel:

- Dersom disse omfattende inngrepene foretas. Hvordan skal staten forvente at lokalbefolkning og feriefolk på Fosen vil respektere f.eks 100- metersgrensen for bygging nær sjøen? Eller bolig i de områder som ifølge arealplanene ikke skal bebygges. Når vi vet hvor usynlige disse vil være i forhold til de planlagte vindparker som totalt vil overskygge alle andre inngrep i naturen.

I Oslofjorden kjøpte regjeringen for noen år siden en strandfleck på 100 meter for 30 millioner kroner for å sikre friarealer til allmennheten. De metrene blekner mot Fosens ville natur. Og Fosens naturinngrep skal nå subsidieres av den samme staten. Det er ulov!

Vindkraft preger allerede Fosens natur i alt for stor grad:

Står du Oksbåsheia på fylkesgrensen mellom Nord- og Sør- Trøndelag vil du se vindparker både i sør (Bessaker) og nord (Vikna). For resten av det vestlige Fosen er dette enda tydeligere. Fra Bessaker og sørover til Smøla vil du se fra vindpark til vindpark. Fosen er blitt belastet nok. Disse inngrepene er allerede ekstremt synlige og ikke en del av naturarven fra våre forfedre.

Janteloven og Bygdedyret

Vi ønsker også å peke på demografiske forhold og sosialantropologi. Fosen består av mange små steder, mange til dels lukkede samfunn og med snev av forgubbing. Uten at vi har fakta vil vi påstå at unge er mer mot disse naturinngrepene enn de gamle. Er denne skjevfordelingen i opunionen kartlagt og eventuelt hensyntatt?

Et annet og meget viktig forhold er bygdedyret som hindrer mange fra å tørre å fronte sin ”motstand” da dette kanskje frarøver naboer (grunneiere og kommune) sårt tiltrengte kroner på bok. Fosen vil dermed pga bygdedyret ikke klare å reise en massiv bevegelse eller oppstyr rundt disse saker. Særlig ikke lokalt.

Og den som tier – samtykker vel slik saksgangen her er?

Konklusjon:

Slaget om klimaet står ikke på Fosen. Og i tillegg til klimaforliket har også regjering og storting forpliktet seg til å ta vare på de gjenværende urørte naturområder jmf riksrevisjonsrapporten nevnt over. Og i lys av dette og tidligere gitte konsesjoner; Hvordan kan NVE gi konsesjon til vindparker som særlig kommer i kategori D eller E i DN's Konsekvensutredning. Noe som er definert av at inngrepene er i svært stor konflikt med nasjonale miljømål. Er det derfor fornuftig å bruke penger på å subsidiere en slik massiv nedbygging av Fosens siste urørte områder. Tidligere beslutningstakere har allerede tatt fra oss det meste. Er det verdt å gjøre disse inngrep når usikkerhetsmomentene er så mange? Det finnes andre alternativer med større fordeler både for økonomi og natur. Det finnes bedre alternativer for ren energiproduksjon. Det finnes bedre lokasjoner (nærmere Europa der kraftbehovet er og der inngrep allerede er foretatt). Uten overforbruk av alle slekters felles formue; naturen. Vi ønsker dermed fullstendig stopp i videre utbygging av vindkraft på Fosen inkl de planlagte kraftlinjer..

Med ønske om økt refleksjon til disse beslutninger

Roger Tørriseng,
Ansvarlig redaktør fjellogfiske.no
Sætervik i Osen kommune